

RETNINGSLINJER FOR PRAKTISERING AV LOV OG FORSKRIFT OM MOTORFERDSEL I UTMARK I STJØRDAL KOMMUNE

Vedtatt i Utvalg plan og miljø 06.12.2023

I følge § 3 i «lov om motorferdsel i utmark og vassdrag» (motorferdselloven) er motorferdsel i utmark og vassdrag ikke tillatt, med mindre det er beskrevet som tillatt i loven – eller i vedtak som er hjemla i loven. Regelverket tar ikke sikte på å hindre nødvendig ferdsel til anerkjente nytteformål, men det skal regulere unødvendig og fornøylespreget ferdsel. «Forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag», «forskrift om endring i forskrift for bruk av motorkjøretøy i utmark og på islagte vassdrag», samt rundskrivene T-1/96 og T-6/09 utdyper bestemmelsene i loven.

Under følger en beskrivelse av hvilke regler som gjelder for behandling av søknad om dispensasjon for motorferdsel i utmark og vassdrag i Stjørdal kommune, og hvilke formål som er tillatt uten at det må søkes om det.

Dispensasjonspraksis for motorferdselregelverket i Stjørdal

Grunneier skal alltid ha gitt sin tillatelse før kommunen kan innvilge dispensasjon for motorferdsel i utmark og vassdrag. I motorferdselloven, forskriftene og rundskrivene går det fram i hvilke tilfeller kommunen kan innvilge dispensasjon. I de tilfeller det er gitt rom for skjønn, gir i regelverket også føringer for hvordan kommunen skal utøve skjønnet ved behandling av søknader.

1. Søknad om transport med snøscooter på snødekt mark

Etter skriftlig søknad kan kommunen gi tillatelse etter motorferdsselforskriftens § 5 a – f til følgende formål:

A. Leiekjøring med snøscooter i regi av fastboende (§ 5 a)

- Leiekjører kan påta seg oppdrag som innebærer transport mellom bilveg og hytte, tilsyn med privat hytte etter eierens oppdrag, transport for massemedia på reportasjeoppdrag, transport av funksjonshemmede, transport av ved, og transport med utgangspunkt i dispensasjon etter forskriftens § 6. For leiekjøring over Kongrosletta naturreservat: se pkt. 12
- Liste over leiekjørere markedsføres på kommunens hjemmeside.
- Kjøreoppdrag skal loggføres i kjørebok – med navn på og underskrift fra kunde.
- Kommunen forbeholder seg retten til å vurdere søkers skikkethet til formålet.
- Dispensasjon kan gis for en periode på inntil 5 sesonger.

B. Funksjonshemmede med varig bevegelseshemming (§ 5 b)

- For varig bevegelseshemmede kan det gis dispensasjon for fritt antall turer med snøscooter for 5 sesonger, fra parkering til egen hytte. Unntak gjelder ved kjøring over Kongrosletta naturreservat: se pkt. 12.
- Det kan også innvilges et begrensa antall turer til bestemte turmål langs kartfesta trasé.
- Varig bevegelseshemmingen skal være dokumentert med legeerklæring.
- Bevegelseshemming som skyldes alder eller midlertidig sykdom/skade, gir ikke grunnlag for dispensasjon etter denne bestemmelsen.

C. Transport av bagasje og utstyr til egen hytte (§ 5 c)

- For eier av hytte kan det gis dispensasjon for fritt antall turer med snøscooter for 5 sesonger, for frakt av bagasje og utstyr egen hytte. Bestemmelsen gjelder også for eiers nærmeste familie (ektefelle/barn/svigerbarn). Unntak gjelder ved kjøring over Kongrosletta naturreservat: se pkt. 12.
- Ren persontransport er ikke tillatt. Personer kan sitte på, hvis dette ikke medfører ekstra turer.

D. Kjøring i utmarksnæring for fastboende (§ 5 d)

- Tillatelse kan gis til kjøring i forbindelse med næringsvirksomhet i utmark tilknyttet gårdsbruk.
- Dokumentasjon av inntekt fra utmarksnæring kan kreves fremlagt.
- Det kan ikke gis tillatelse til kjøring i utmarksnæring der produktet som selges er selve transporten, slik som f.eks. snøscootersafari.

E. Transport av ved (§ 5 e)

- Bestemmelsen gjelder ved som ikke skal transporteres fra egen eiendom og til egen bopel (som er tillatt uten søknad ifølge motorferdslovens § 3).
- Transport av ved anses å være en kurant dispensasjonsgrunn.

F. Gruppeturer for beboere på helse- og omsorgsinstitusjoner, medlemmer av pensjonistforeninger eller forflytningshemmede (§ 5 f)

- Turen må være i regi av helse- og omsorgsinstitusjon eller ideell organisasjon.
- Det kan kun gis tillatelse til snøscootertransport til bestemte turmål, langs nærmere bestemte traséer og for en bestemt periode.
- Søker må oppgi en hovedansvarlig for turen.

2. Søknad om bruk av motorkjøretøy til generell utmarksnæring

Kommunen kan etter motorferdslovens § 5a gi tillatelse til bruk av motorkjøretøy til transport av materiell og utstyr til utmarksnæring. På barmark skal slik kjøring følge traktorvei. Ren transport av personer i forbindelse med utmarksnæring er forbudt.

Som utmarksnæring regnes drift av utleiehytter, næringsmessig høsting av naturgoder, turist- og reiselivsnæring, leiting og undersøkelse av mineralske ressurser mv.

3. Søknad om bruk av luftfartøy (f.eks. helikopter)

Dispensasjonen for start og landing med luftfartøy i utmark kan gis etter motorferdslovens § 6. Selve flyginga er ikke regulert av loven.

For at kommunen skal kunne gi tillatelse, må søkeren ha et særlig behov som ikke kan dekkes på annen måte. Behovet skal vurderes opp mot mulige skader og ulemper, ut fra målet om å redusere motorferdsel i utmark og vassdrag til et minimum. Turkjøring er ikke et godkjent formål.

Helikoptertransport av materialer og utstyr, med utgangspunkt i godkjent byggetillatelse, skal kunne innvilges dersom den vurderes som nødvendig.

4. Søknad om bruk av motorfartøy (motorbåt)

Kommunen kan gi dispensasjon etter motorferdslovens § 6, til kjøring med båt med forbrennings- eller elmotor på vatn som er mindre enn 2 km².

For at kommunen skal kunne gi tillatelse, må søker ha et særlig behov som ikke er knytta til turkjøring og som ikke kan dekkes på annen måte. Behovet skal vurderes opp mot mulige skader og ulemper, ut fra målet om å redusere motorferdsel i utmark og vassdrag til et minimum.

5. Søknad om motorferdsel ved særlige behov

Tillatelse etter motorferdslovens § 6 kan gis til formål som ikke er spesifisert i annen del av lovverket, og når det foreligger særlige behov som ikke kan dekkes på annen måte. Om det eksisterer et «særlig behov» og om «behovet ikke kan dekkes på annen måte» skal vurderes meget strengt. Behovet skal videre vurderes opp mot mulige skader og ulemper, ut fra målet om å redusere motorferdsel i utmark og vassdrag til et minimum.

Eksempel på snøscootertransport som kan godkjennes:

- Transport av tunge gjenstander til hytte som ikke ligger ved vei
- Oppkjøring av skiløyper ut over det som er tillatt etter forskriftens § 3
- Oppkjøring av trasé for hundeløyper, i regi av lag og foreninger
- Transport i forbindelse med vedlikeholdsarbeid for hytter som ikke ligger ved vei

Barmarkssøknader skal vurderes særdeles strengt. Tillatelse kan kun gis dersom det foreligger et særlig transportbehov som ikke kan dekkes på annen måte. Traséen som ønskes kjørt må være egna for kjøring,

f.eks. oppgrusa sti, traktorvei eller liknende. Myrområder regnes ikke som egne.

På oppgrusa sti fra Sildra til Sonvatna kan varig bevegelseshemmede få tillatelse til inntil 5 årlige turer med ATV på barmark, for en periode på inntil 4 år av gangen. På disse turene skal i utgangspunktet leiekjører som er godkjent av kommunen for snøscootertransport benyttes. Ren persontransport ut over dette skal det vanligvis ikke gis tillatelse til.

Saker av prinsipiell karakter, som ikke er beskrevet i kommunale retningslinjer, skal legges fram for politisk behandling.

6. Søknadsskjema

Elektronisk søknadsskjema ligger på Stjørdal kommunes hjemmeside. Skjemaet skal benyttes ved alle typer transportbehov.

7. Søknadsfrist

Det er ikke søknadsfrist for søknad om motorferdsel i utmark i Stjørdal. Søknader behandles fortløpende. Søknad om transport med snøscooter, helikopter og motorbåt blir i all hovedsak behandla administrativt, normalt med 3 ukers behandlingstid. Før vintersesongen kan saksbehandlingstida for snøscootertransport bli noen lengre.

8. Vedlegg som skal følge søknaden

- **Grunneiertillatelser** som er gyldig for hele dispensasjonsperioden skal følge søknaden. Skjema for grunneiertillatelse finnes på kommunens hjemmeside.
 - For kjøring til Sonvatna regnes årsavgift innbetalt til grunneierlaget som grunneiertillatelse.
 - For kjøring til Vigdvatnet regnes innbetalt avgift til Meraker Brug som grunneiertillatelse.
 - Dersom søknaden gjelder transport med snøscooter etter forskriftens § 5 a–f på statens grunn (statsallmenning), er det ikke nødvendig å innhente grunneiertillatelse. Fjellstyrene i Stjørdal har gitt Stjørdal kommune myndighet til å gi tillatelse til slik transport.
- **Kart som viser ønska kjøretrasé** skal sendes inn sammen med søknaden. Denne bestemmelsen gjelder ikke for søknad langs faste traséer til Vigdvatnet og Sonvatna.
- Dersom søknaden gjelder transport pga. funksjonshemming, skal **legeattest som dokumenterer varig bevegelseshemmingen** legges ved. Dette er ikke nødvendig dersom legeattest er sendt med tidligere søknad. Skjema for legeattest finnes på kommunens hjemmeside.
- Kommunen kan kreve **annen dokumentasjon** utover dette, dersom det anses som nødvendig for å behandle søknaden.
- **Vedtak om tillatelse til motorferdsel fra vernemyndighet**, dersom transporten skal gå over verneområde.

9. Dispensasjonsbevis

Kommunen utsteder dispensasjonsbevis. Beviset gir opplysninger om navn på sjåfør og eventuell tilleggsjåfør, strekning, varighet og lovhjemmel. Beviset skal medbringes under kjøring og fremvises ved kontroll. Kontroll kan utføres av politimyndighet og grunneier.

Dersom traséen for kjøring går gjennom område som er definert som samisk reinbeiteområde, vil kopi av dispensasjonen bli sendt til det aktuelle reinbeitedistriktet.

10. Traséer for snøscootertransport

Stjørdal kommune ønsker i størst mulig grad å begrense den motoriserte ferdsele i utmark til angitte traséer. Det er definert faste snøscootertraséer for godkjent kjøring fra Vigdenes til Vigdvatnet og fra

Sildra/Sæteråsen til Ytre Sonvatnet. Kjøring skal følge disse traséene.

11. Begrensninger

Dispensasjon for snøscootertransport etter 1. mai kun gis i særlige tilfeller. Unntak gjelder ved kjøring over Kongrosletta naturreservat: Se pkt. 12.

Helikoptertransport skal unngås i perioden 15.04 – 01.07, på grunn av yngle- og hekketid.

Det er ikke tillatt å kjøre på kvelds- og nattetid mellom kl. 21 og 06, eller mellom kl. 10 og 14 på søn- og helligdager.

Dersom kommunen mottar melding fra Gasken Laante sijte (Feren reinbeitedistrikt) etter 10. april, om at det er drektige simler eller simler som har kalva i området rundt Vigdvatnet, kan sesongen der bli avslutta før 1. mai. Etter at opplysningen er dokumentert, skal kommunen gi beskjed til leder i Vigdevann Hytteeierforening, som varsler videre til hytteeierne i området, om at snøscootertransporten til hyttene er slutt for sesongen. Etter at varsel er gitt, skal det ikke kjøres snøscooter etter § 5 fra Vigdenes til Vigdvatnet.

12. Kjøring i verneområder

For motorferdsel fra Seteråsen til Ytre Sonvatnet over Kongrosletta naturreservat eller annet verneområde, må det innhentes tillatelse fra vernemyndighet for verneområdet etter verneforskriften, før det kan gis dispensasjon etter motorferdselregelverket. I de tilfeller der Stjørdal kommune er vernemyndighet, slik tilfelle er for Kongrosletta naturreservat, vil innsendt søknad bli behandla samtidig – både etter verneforskrift/forvaltningsplan og etter motorferdselregelverket.

For transport fra Seteråsen over Kongrosletta naturreservat, kan dispensasjon for snøscootertransport gis til og med 30. april, slik det er bestemt i forvaltningsplan for verneområdet.

For leiekjøring med snøscooter fra Seteråsen over Kongrosletta naturreservat, må leiekjører i tillegg til dispensasjon etter motorferdselregelverket, ha dispensasjon fra verneforskrift. For denne traseen skal leiekjører påse at kunden også har egen dispensasjon, og at dennes kjørebok er fylt ut før turen starter.

Varig bevegelsehemmede kan få dispensasjon for 10 turer med snøscooter per sesong, for kjøring fra Seteråsen over Kongrosletta naturreservat. I tillegg kan det, ved ekstraordinære behov for transport av større mengder materialer eller utstyr, gis flere turer for ett år av gangen.

Eier av hytte – og eiers nærmeste familie (ektefelle/barn/svigerbarn – kan få dispensasjon for 10 turer med snøscooter per sesong, for frakt av bagasje, ved og utstyr fra Seteråsen over Kongrosletta naturreservat. I tillegg kan det, ved ekstraordinære behov for transport av større mengder materialer eller utstyr, gis flere turer for ett år av gangen.

Personer som ikke skal kjøre selv, men som ønsker å benytte leiekjører med snøscooter over Kongrosletta naturreservat, skal ikke søke om dispensasjon etter motorferdselregelverket, men kun etter verneforskrift/forvaltningsplan på eget søknadsskjema. Det kan innvilges inntil 10 turer med leiekjører per sesong.

For kjøring over Kongrosletta naturreservat, skal dispensasjonshaver fylle ut kjørebok før hver tur starter. Kjøreboka skal tas med under kjøring, slik at den kan vises fram ved eventuell kontroll av Statens naturoppsyn (SNO), politiet eller annen tilsynsmyndighet. Etter endt sesong, og seinest innen 1. juni, skal kjøreboka returneres til Stjørdal kommune. Innsendt kjørebok er en forutsetning for eventuell dispensasjon til kjøring påfølgende sesong, også i de tilfeller der dispensasjon allerede er gitt.

Motorferdsel i utmark som er tillatt uten søknad

Kjøring på barmark som er tillatt uten søknad (i hht. lovens § 4 og forskriftens § 2)

- politi, ambulanse og redningstjeneste
- offentlig oppsyns- og tilsynstjeneste
- nødvendig person- og godstransport til og fra faste bosteder og i jordbruks-, skogbruks- og reindriftsnæring (jakt, fangst, fiske og bærsanking regnes her ikke som næring)
- forsvarrets øvelser, forflytninger og transporter
- anlegg og drift av veier og større anlegg
- rutetransport som drives med løyve etter yrkestransportloven
- transport av jaktutbytte ved jakt på elg og hjort
- offentlig post- og teletjeneste
- nødvendig transport i forbindelse med fiskekultiveringstiltak i offentlig regi
- nødvendig transport i forbindelse med anlegg og drift av veger og større anlegg.

Kjøring på snødekt mark som er tillatt uten søknad (i hht. forskriftens § 3)

- alle kjøreformål som er tillatt på barmark uten søknad (se over) er også tillatt på snødekt mark
- nødvendig transport for drift av turistanlegg (overnattings- og serveringssteder, skiheiser med videre) som ikke ligger til brøyta bilvei
- transport av materialer, utstyr og arbeidsfolk til bygging i samsvar med byggetillatelse
- opparbeiding og preparering av skiløyper og skibakker for allmennheten og for konkurranser, når det foretas av kommuner, hjelpekorps, idrettslag, turlag eller turistbedrifter
- nødvendig transport ved vitenskapelige undersøkelser etter oppdrag fra forskningsinstitusjoner
- nødvendig transport av ved fra egen eiendom til fast bopel
- praktisk kjøretrening på nærmere fastsatte områder ved obligatorisk opplæring for snøscooterførere
- transport i tilknytning til kommunalt organiserte akuttiltak for å redusere risikoen for påkjørsel av elg og annet hjortevilt ved vei eller jernbane
- nødvendig søk etter skada storvilt utenom ordinær jakt, når søket foregår i regi av kommunen

Bruk av el-sykkel er tillatt uten søknad (i hht. forskriftens § 2a)

El-sykkel (med maks effekt 0,25 kW) kan ifølge forskriftens § 2a benyttes i utmark uten søknad.

Bruk av motorbåt som er tillatt uten søknad (i hht. lovens § 4)

Ferdsel med motorbåt er tillatt uten søknad på innsjøer som er 2 km² eller større. Ferdsel er også tillatt uten søknad på elvestrekninger og på innsjøer mindre enn 2 km², når disse inngår som en del av et farbart vassdrag. Kommunen kan likevel bestemme at slik ferdsel helt eller delvis ikke skal være tillatt.

Bruk av helikopter som er tillatt uten søknad

Landing og start av helikopter er tillatt i forbindelse med en rekke nytteformål, som for eksempel:

- politi, ambulanse og redningstjeneste
- offentlig oppsyns- og tilsynstjeneste
- nødvendig person- og godstransport til og fra faste bosteder og i jordbruks-, skogbruks- og reindriftsnæring (jakt, fangst, fiske og bærsanking regnes her ikke som næring)
- forsvarets øvelser, forflytninger og transporter
- anlegg og drift av veier og større anlegg
- rutetransport som drives med løyve etter yrkestransportloven